

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletna 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnice: Novo mesto. Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCLOVENECC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku. Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiales: Novo mesto. Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Nova zmaga Osnih čet

V Marmariki je bil strti odpor sovražnih obkoljenih oddelkov — Zajetih je bilo 2000 vojakov, zaplenjenih 70 tankov, 50 topov in stotine avtomobilov

Vojno poročilo št. 732
Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:
Zilav odpor sovražnih obkoljenih oddelkov v Marmariki v pokrajini Göt el Ualep je bil včeraj strti v vzajemnim sodelovanjem italijanskih in nemških čet: zajeli smo nad 2000 ujetnikov, zaplenili 70 tankov, 50 topov in stotine avtomobilov.
Močan sovražni sunek, ki so ga podpirala oklepna vozila, je bil odbit.
Neka druga velika sovražna mehanizirana kolona, ki je poskušala delovati v našem zaledju, je bila ponovno močno napadena od Osnega letalstva in se je morala po težkih izgubah umakniti. Letalstvo je brez prestanka napadalo nasprotnikove zveze ter je v bojih uničilo 10 angleških letal; dve drugi letali, ki so ju zadeli izstrelki protiletalske obrambe, sta tresčili na tla.
Nadaljevale so se operacije na letalska oporišča na Malti; zadete so bile naprave

na Hal Farju. Nemški lovci so sestrelili dve letali vrste »Spitfire«.
Vzhodnem Sredozemlju je naše letalo torpediralo srednjeveliko trgovsko ladjo. Nekaj bomb, spuščenih preteklo noč na Avgusto, ni naredilo škode.
Blizu Licate je moralo pristati neko angleško letalo, čigar posadka je bila ujeta.
Stockholm, 2. junija. AS. Iz Londona se je izvedelo, da poročajo dopisniki angleških listov iz Kaira o prvem obračunu izgub, nastalih v bojih na bojišču v Marmariki. Ta obračun pravi, da so angleške izgube precej občutne zlasti v letalstvu. Iz njega je tudi razvidno, da so angleške izgube večje od osnih izgub.
Hitler odlikoval italijanske letalce
Področje vojnih nastopov, 2. junija. AS. Ob prvi obletnici napada na Kreto je Hitler z nemškim železnim križcem II. razr. odlikoval nekaj italijanskih pilotov na vzhodnem delu Sredo-

zemskega morja, ki so se tedaj posebno odlikovali. Odlikovanje je včeraj sprejel vrhovni poveljnik admiral Campioni za naslednje častnike: polkovnika Fausta Speditija, podpolkovnika Ettore Mutija, majorja Viljema di Luise, stotnika Nicola Ruggerija, poročnike bojne ladje opazovalce Luigija Borioneja, Vincenza Fusca, Leopolda Sartorana, Maria d'Agostinija.

Duce sprejel generala Messeja
Rim, 2. junija. AS. Duce je sprejel poveljnika italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji generala Giovannija Messeja, ki se nahaja te dni v Italiji. General Messe mu je podrobno poročal o operacijah italijanskih čet na vzhodnem bojišču ter o zmagovitih bitkah, ki so jih prestale vse jedinice italijanskega ekspedicijskega zbora. Duce je živo čestital generalu Messeju. Poveljnik, častniki in vojniki ekspedicijskega zbora so zlasti med zimo, ko je bila za vso vojsko najhujša doba, dokazali velike lastnosti vzdržnosti in vztrajnosti. General Messe je izročil Duceju posnetke 18 navedb italijanskega ekspedicijskega zbora v poročilih nemškega vrhovnega poveljstva, kakor tudi številna dnevna povelja, kjer so poveljniki nemških armad pohvalili vmeno in junaštvo italijanskih čet.

Nemško vojno poročilo

Na vzhodu le krajevni boji - Pri Harkovu je padel poveljnik 6. sovjetske armade - Napad na Ipswich in Canterbury - 59 angleških letal sestreljenih

Hitlerjev glavni stan, 2. junija. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:
Na vzhodu le krajevni boji.
Pri napadih strmoglavcev na pristanišču pri Jokongi in Murmansku je bila srednje velika tovorna ladja tako težko zadeta, da je računati z njenim uničenjem.
Kakor je bilo ugotovljeno, je padel v bitki pri Harkovu general Gorodajanski, poveljnik 6. sovjetske armade.
V Severni Afriki je bilo pri napadu nemških in italijanskih čet na neko obkoljeno utrjeno postojanko zajetih 3000 ujetnikov in en brigadni general. 31. maja in 1. junija je bilo uničenih, oziroma zaplenjenih 124 topov, 101 tank in mnogo vozil ter številno vojno gradivo.
Pri nekem ogledniškem poletu nad sovražniško vojno erto je bil general Kruewell, poveljnik oklepnih oddelkov, s svojim letalom sestreljen in se nahaja v angleškem ujetništvu.
V boju proti Angliji je izvedlo nemško letalstvo zadnjo noč brez lastnih izgub težak napad na preskrbovalno pristanišče Ipswich na jugovzhodni angleški obali. Druga bojna letala so spuščala bombe težkega kalibra kot povračilo na Canterbury.
Pri poletih mešanih oddelkov angleškega letalstva nad obalo zasadenih v zahodnih področjih je bilo včeraj sestreljenih 18 letal, pri poletih posamičnih letal nad prostor okoli Kölna pa je bilo sestreljeno eno angleško letalo.
Angleški bombniki so v noči na 2. junij napadli več krajev v zahodni Nemčiji, predvsem stanovanske četrti v Duisburgu in Oberhausenu. Pri obrambi proti zoper civilno prebivalstvo naperjenim terorističnim napadom so nočni lovci skupno s protiletalskim topništvom sestrelili 37, mornariško topništvo pa tri letala.
Tako je britansko letalstvo pri poletih nad zasledeno ozemlje in nad Nemčijo včeraj in v teku pretekle noči izgubilo 59 letal.

Ština zaplenjenega vojnega gradiva stalno narašča in vedno jasneje osvetljuje, kako velik je bil sovjetski poraz. Madžari si štejejo v veliko čast, da je bil general Oto Abt, poveljnik madžarskih oddelkov, ki so se udeležili teh bojev, od Hitlerja odlikovan z železno krono prvega razreda. Odlikovanje mu je elovesno izročil general von Bock. Zmagoviti nemški poveljnik je odlikoval tudi 140 madžarskih vojakov z železnim križcem drugega razreda in priznanje za njihovo junaštvo. Izvedelo se je tudi, da so zadnje dni Sovjeti na južnem odseku, ki ga drže Madžari, izvedli več napadov z očitnim namenom, pretrgati madžarske postojanke in priti na harkovsko bojišče. Madžarska pehota je vse sovjetske nastope zadržala, čeprav so Sovjeti napadali a tanki. Protitankovski topovi so več sovjetskih tankov uničili. Nadaljnji madžarski oddelki, ki opravljajo policijsko službo v zaledju, so uspešno nadaljevali borbo proti partizanskim tolpam. Velik pas v Ukrajini je bil očiščen partizanov, ki so se morali vdati, oziroma so padli v bojih z Madžari.
Berlin, 2. junija. AS. Zastopnik nemškega zunanjega ministrstva je včeraj ponovil, da so naravnost fantastične številke, katere angleško letalsko ministrstvo navaja glede letal, ki so sodelovala pri bombardiranju Kölna. Resnica je, da je napad na porensko prestolnico izvedlo manj kakor 100 angleških letal in da jih je več kakor pol bilo sestreljenih po protiletalski obrambi in po nemškem lovskem letalstvu.
Število žrtev v Kölnu še ni znano, gotovo pa je, da ne govorimo relativno lahko smatramo, da ni zelo veliko.
Bukarešta, 2. jun. AS. Posebni dopisnik agencije Rador popisuje nekatere zanimive podrobnosti o življenju v Harkovu. Med Dnepropetrovskim in Harkovom so polja kar dobro obdelana — piše omenjeni poročevalec — ter obetajo zadovoljiv pridelek. V Harkovu poteka življenje v zadovoljivih okoliščinah. V nekem velikem poslopu so Nemci celo odprli občinsko gledališče, v katerem so predstave vsak dan. V osmih kinematografskih dvoranah v Harkovu vrtijo vsak dan najnoveše berlinske filme. Na železniško postajo, ki so jo letalske bombe hudo poškodovale, prihajajo vsak dan vlaki z napisi »Berlin — Harkov«. Včeraj so ukrajinski kmetje iz Harkova in okolice obkeli svoje narodne noše ter priredili pomembne demonstracije pred poslopjem harkovske občine. Posebno zastopstvo teh kmetov je sprejel nemški general Heitz. V imenu vsega prebivalstva so zastopniki prisegli, da se bodo Ukrajinci izkazali vredne žrtev, ki so jih doprinesli osvoboditvi. General Heitz je imel pri tej priliki govor, v katerem je pojasnjeval cilje nemške vojne in vojne nemških zaveznikov. »Nemške armade«, je dejal general, »se bore proti komunizmu. Mi hočemo dati ruskemu narodu možnost za dela in za človeka dostojno življenje.«
Berlin, 2. junija. AS. Nemška vojna industrija in letalstvo sta po uradnih obvestilih od začetka vojne do danes potopila vsega skupaj za 17 milijonov 784.353 ton angleškega in ameriškega ladjevja. V tem številu seveda niso obsežene tiste ladje, ki so se najbrž potopile, in pa tiste, ki so se potopile, ker so zadele ob mine. V vodah Združenih držav so nemške podmornice potopile za 2.237.300 ton ladjevja.
Berlin, 2. junija. AS. Iz pooblaščenega vira poročajo, da se general oklepnih oddelkov Kruewell ni več vrnil v oporišče, ko je odšel na ogledniški polet nad sovražniško področje na afriškem bojišču. Po poročilih, ki jih je oddal angleški radio, je genral Kruewell v angleškem ujetništvu.

Nova japonska ofenziva v južni Kitajski

Gangkajškov poziv Rooseveltu — Dva čungkiška generala odstopila

Tokio, 2. jun. AS. Poveljstvo japonske vojske, ki se bori na južnem Kitajskem, sporoča, da so Japonci ob zori 31. maja začeli z novo ofenzivo. Poročilo pripominja, da se bojev udeležujejo tudi sveži oddelki. Japonske vojaške sile nastopajo proti nekaj desetstočnim možem, ki jim poveljuje general Hanmon. Ofenziva ima za cilj mesto Cungta, ki je v vojaškem oziru važen kraj in leži ob reki Kišui, pritoku Pekiangsa, 75 km severovzhodno od Kantona. Desno krilo japonske vojske prodira proti Cungti čez gore, levo krilo pa naj bi se po prekoračenju Pekiangovega pritoka približalo Cungti od juga. Glavnina japonskih sil prodira po cesti, ki drži od Trngpa v Singkong in je zavzela neke višinske točke jugovzhodno od Cungte ter pritiska na nasprotnika.
Letočasno z ofenzivo, ki jo je začela kopenska vojska na južno kitajskem bojišču, je tudi letalstvo izvedlo več bombardiranj nasprotnikovih postojank ob reki Peh ter s tem olajšalo prodiranje kopenske vojske, obenem pa jo obvestilo o nasprotnikovih vojaških premikih.
Bern, 2. junija. AS. Gangkajšek se je po radiu

v posebnem oklicu obrnil na Roosevelta rekoč, da se že pet let bori proti Japonski skoraj brez orožja in da bo v sedanjem položaju lahko obdržal moralo evropej čet le tedaj, če mu bo Roosevelt poslal najmanj 10 % vsega orožja, ki ga proizvaia Amerika.
Nanking, 2. junija. AS. Izvedelo se je, da sta vrhovni poveljnik tretje vojaške kitajske cone, general Kvančau, in poveljnik 10. kitajske armade, general Vangčingčau, zahtevala, naj ju Gangkajšek razreši s teh mest. Zelo verjetno je, da je prišlo do ostavke omenjenih generalov po razgovorih, ki so bili v Cungkingu o zadnjih vojaških porazih, takoj po padcu važnega strateškega mesta Kihva.
Bojišče v Sansiju, 2. junija. AS. Japonci izbrani oddelki hitro napredujejo proti Kulingsanu, potem ko so 29. maja med silovito ploho pognali v beg sovražne ostanke, ki so se ponekod še upirali. Dva kilometra severno od Siangkiana pa so grozni boji na nož.
Bangkok, 2. junija. AS. Uradna angleška poročevalska agencija sporoča, da je bila prestolnica Birme prenešana v Sinlop.

Preizkušanje angleškega vojaštva

Rim, 2. junija. AS. »Svenska Dagbladet« pri naša iz Londona poročilo, da bodo po odločbi angleškega vojnega ministrstva angleški rekruti morali prestatati »preizkušnjo inteligence«. Vsak vojaški novinec bo delal »izpit« pred komisijo psihiatrov in visokih častnikov, ki jim bodo stali vprašanja, katerih se ne nadejajo ter bodo delali z njimi razne poskuse in jih šele nato določili za posamezne vrste orožja, oziroma stroke v armadi. Do tega sklepa je prišlo zaradi tisočev poročil z bojišč, da moštvo ni dovolj doraslo svojim nalogam, zlasti v tehničnih oddelkih, pri protiletalski obrambi in pa pri posebnih oddelkih za izkrcavanje. Zato so po-

trebni bolj inteligentni ljudje, zlasti če se bore izven Anglije ob strani zaveznikov, kjer jih opazujejo tujci. Angleška armada je edina, ki bo preizkušala inteligenco svojih vojakov, čeprav je to ponižujoče za angleško ljudstvo. Nekateri člani vlade so se temu tudi uprli, toda glavni stan se je postavil na stališče, da sedanje vojaške koristi to zahtevajo in da se na drugo ni mogoče ozirati. Rekruti dobe po izpitu posebno oznako za stopnjo inteligence, kar je izraženo v številkah od ene do deset. Prvi poskusi so pokazali, da inteligenca 70 % rekrutov ne presega številke pet.

Težke ugotovitve ameriškega tiska

Rim, 2. junija. AS. Ameriški tisk je začel v vrsti pesimističnih ugotovitev opisovati vso težo izgub trgovskega brodograja, ki jih zahteva način, na katerega Angliji in Amerikanci vodijo sedanjo vojno. Važni newyorški tednik »Times« priznava, da je bilo zadnji teden ob atlantski obali Združenih držav od osnih podmornic potopljenih toliko ladij, da se bo to poznalo po vsem svetu. Drugi ameriški komentator je izjavil, da so uspehi nemških podmornic postali najnevarnejši, odkar divja bitka za

Atlantik in da je zato nujno potrebna popolna revizija obalne obrambe, če se boče preprečiti še nadaljnja nevarnost. Ameriško vojno brodogrje mora zavarovati vsaj ameriške vzhodne obale. »New York Herald Tribune« pa pravi, da ima sovražnik v boju med podmornicami in ladjedelnicami veliko prednost. Vse nade na pomnožitev gradnje novih ladij so ostale do danes v kraljestvu želja in gotovo je, da se z željami še nobena bitka ni dobila.

Angleška križarka »Trinidad« potopljena

Rim, 2. jun. AS. Angleško pomorsko poveljstvo sporoča, da je bila potopljena angleška križarka »Trinidad«. Križarka je spadala med najmoderneje ladje, saj so jo dali v delo leta 1938. Križarka je imela 6 cevi za metanje torpedov in na krovu tri letala. Pripadala je križarkam razreda »Fiji«.

Kdo je na boljšem?

Carigrad, 2. junija. AS. Znani turški pisatelj Peyami Safa piše v listu »Tasviri Efkâr«: Demokratske države zatirajo, da bodo dobile vojno, če bodo pridobile na času. Anglija je res uspešna, da je vojna trajala tisoč dni in zatirajo, da bo trajala še tisoč dni. Toda dočim demokracije dobivajo čas, zaseda Os nova ozemlja in zasedati ozemlja pomeni dobivati čas.

Opustošenje v Iraku in Iranu

Berlin, 1. junija. AS. V Irak in Iran neprestano prihaja sovjetsko vojaštvo in mnogo sovjetskih komisarjev. Vasi so čisto opustošene, ker so Sovjeti prebivalstvo odpeljali, živino pa izropali. Nemir se nadaljuje tudi v Palestini. Vojaštvo ne more drugače na ulice in ceste, kakor v močni zaščiti.

Čestitke k papeževemu godu

Rim, 2. junija. AS. Kardinalski kolegij je danes obiskal papeža Pija XII. v njegovi zasebni knjižnici, kjer mu je kardinal doyen čestital za god. Papež je za svoj god sprejel brzojavne čestitke državnih poglavarjev vsega sveta.

Rooseveltovi načrti

»Messaggero« piše, da Roosevelt niha med resničnostjo in utvarami

Rim, 2. junija. AS. Rimski »Messaggero« razširja Rooseveltov program za vojno proizvodnjo in prihaja do zaključka, da gre bolj za fantastičen, kakor uresničljiv načrt. Viri Združenih držav so sicer brez dvoma veliki, toda kljub temu manjka mnogo bistvenih stvari za uresničenje Rooseveltovega načrta. Tako so pred nedavnim iz New Yorka sporočili, da je želela manjkati silno važna in osnovna surovina, to je jeklo. Združene države nimajo več dovolj jekla za gradnjo ladij. Roosevelt sam je sklenil, da načrt za gradnjo ladij ne more biti izveden zaradi pomanjkanja jekla in je naročil posebnemu odboru strokovnjakov, naj proučuje možnost, kako nadomestiti pomanjkanje jekla. »Messaggero« piše, da gre tu očitno za udarec, ki ga nihče ni pričakoval in da ta udarec ni edini. Zmanjkovati so začele tudi druge kovine, ki so neobhodno potrebne ne le za pomorsko in-

dustrijo, marveč tudi za letalsko. Tako manjka antimon, krom, mangan, nikelj, kositer, magnezij ter številne druge rude, ki jih »korporacija za kovinske rezerve« ni mogla pravočasno v zadostni meri preskrbeti. Poleg tega primanjkujejo še nekatere druge osnovne surovine, kakor na primer kavčuk. Washingtonski ljudje, razpršeni po celi Južni Ameriki, so se na lastne oči prepričali, da države Južne Amerike proizvajajo skupno le 2 odstotka kavčuka za kritje svetovne proizvodnje. V Ameriki bo začelo polagoma primanjkovati tudi nafte, nadaljuje »Messaggero«. Res je, da imajo Združene države 60 odstotkov petroleja, toda njihova industrija se mora vendar obračati na južnoameriške države in v sedanjih časih ni lahko pripeljati to dragoceno tekočino iz Južne v Severno Ameriko. »Messaggero« zaključuje svoj članek s pripombo, da Roosevelt niha med resničnostjo in utvarami.

Promet med Turčijo in Evropo

Ankara, 2. junija. AS. Iz Ankare poročajo, da se bo 10. junija zopet začel železniški promet med Turčijo in Evropo.

Kuga blizu Carigrada

Carigrad, 2. junija. AS. Turški listi poročajo, da je v kraju Bakirkeuy, ki leži nekaj kilometrov daleč od Carigrada, nastala kuga.

Nova švedska iznajdba

Stockholm, 2. junija. AS. Švedska mornarica ima novo rešilno napravo za podmornice. V primeru, da je podmornica zadeta ali potopljena, se posadka lahko s to napravo reši.

v Nemčiji varčujejo s papirjem

Berlin, 2. jun. AS. Od danes dalje bodo nemški listi zaradi varčevanja zmanjšali število strani ter odpravili določene izdaja.

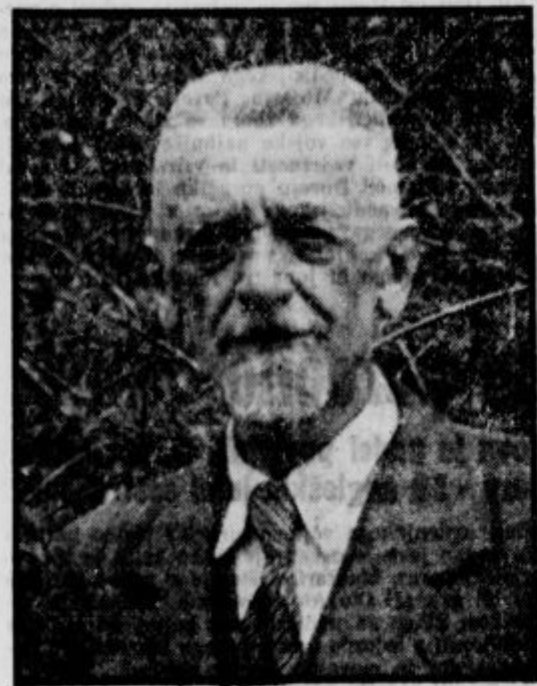
General Rupnik — župan Ljubljane

Visoki komisar je imenoval z današnjim ukazom za župana generala Rupnika, za podžupana pa je imenovan Salvatore Tranchida, podprefekt iz notranjega ministrstva

Ljubljana, 2. junija.

Z današnjim ukazom je Visoki komisar imenoval za ljubljanskega župana generala Leona Rupnika in za podžupana dr. Salvatoreja Tranchida, podprefekta, ki mu je to nalogo podelilo notranje ministrstvo.

Izmenjava dolžnosti bo izvršena jutri zjutraj. Eksk. Visoki komisar je izrekel iskreno zahvalo županu dr. Adlešiču in članom občinske uprave za vse delo in sodelovanje, ki so ga nudili in za vse delo, ki so ga razvijali v dobro našega mesta.

Župan general Rupnik

General Leon Rupnik je rojen 10. avgusta 1880 v Loqui v Selvi di Tarnova, kjer je bil njegov oče gozdni upravitelj. Obiskoval je šolo v Idriji, v St. Pavlu na Koroskem in v Ljubljani. Ko je 18. avgusta 1899 zapustil kadetnico, je bil dodeljen 16. hrvatskemu pešpolku v Varaždinski, v katerem je ostal do 1. 1911 ter nato prešel v glavni mesto. Med svetovno vojno je ostal 48 mesecev na različnih frontah kot načelnik generalnega štaba v planinski brigadi, pozneje pa je bil načelnik generalnega štaba treh divizij, potem pri hrvatski honvedski diviziji, zadnja dva meseca svetovne vojne pa je bil načelnik generalnega štaba za trdnjavo Bocche di Cattaro in za južno Dalmacijo. Leta 1916 je bil določen za vojne zasluge za glavni generalni štab. Ko je prestopil leta 1919 v jugoslovansko vojsko je upravljal različne posle v generalnem štabu in je bil divizijski poveljnik. Od aprila 1938 je bil načelnik utrjevalnega štaba. General Rupnik uživa velik ugled po svojem značaju, po osebnih poštenosti in po svojih vojaških in civilnih odlikah.

Podžupan dr. Tranchida

Dr. Salvatore Tranchida je bil Kr. komisar v San Severu, podprefekt v Brindisi in Castrovillari, oskrbovalni komisar velikih bolnišnic, podžupan v Napoliju, viceprefekt v Udinih, stalni svetnik v notranjem ministrstvu za Albanijo in generalni inšpektor v notranjem ministrstvu.

Zasluge dr. Adlešiča za Ljubljano

Ljubljana, 2. junija.

Ko je konec leta 1935 dosedanji ljubljanski župan dr. Jure Adlešič prevzel vodstvo mestne občine ljubljanske skupno z novoimenovanim občinskim svetom, so bili izgledi za njegovo uspešno delo v korist Ljubljane precej skromni.

Ze prvo veliko dejanje pa, ki je bistveno tudi zaslug dr. Adlešiča, je bilo osnovenje sedanje velike Ljubljane. Brez malih predsodkov, ki so jih imeli nekateri proti priključitvi raznih bivših predmestij, je dr. Adlešič uspel, da je priključil k Ljubljani vse one važne dele, ki so po svoji gospodarski in socialni gravitaciji, po svoji urbanistični skupini že davno spadali v mesto Ljubljano. Tako je uspel dr. Adlešiču priključiti nekdanja predmestja Moste, Vič, Zgornjo Šiško in dele drugih

sosednih občin. Za te dele je tudi tako dobro preskrbel, da je dandanes že izbrisana razlika med nekdanjimi »pravimi meščani« in prebivalci nekdanjih predmestij.

S skrajno varčnostjo je rešil tudi mestne finance. Njegov osebni vpliv in njegova beseda sta v mnogih primerih zalegla, da je mestna občina dobila zopet kredit pri tistih ustanovah v bivši državi, ki so Ljubljani že odrekli kredit. Dr. Adlešič pa se je tudi zavezal za to, da so bile anuitete posojil vedno točno plačevane. To je dvignilo ugled Ljubljane pred vsem denarnim svetom v bivši državi in tudi v Ljubljanski pokrajini se je Ljubljana znašla kot mesto, ki svoje obveznosti točno izpolnjuje. Izboljšanje cest, komunikacij, točno in načrtno izvajanje regulacije Ljubljane, ki je prav letos zaključena, razširitev in podaljšanje omrežja cestne železnice, vse to se more šteti v zaslugu dr. Adlešiču. Pod njegovim vodstvom se je znatno zboljšalo socialno skrbstvo v Ljubljani zlasti za mladino, za delavstvo in za onemogle. Domova na Bokalcah in v Trnovem bosta temu trajna priča. Olepšanje novih mestnih predelov, zlasti Bežigrada, Trnovega, Most, Zgornje Šiške, pa tudi sredine mesta se je izvedlo pod županovanjem dr. Adlešiča. V sredini mesta so prav v dobi dr. Adlešiča zrasle največje palače in najlepši stanovanjski bloki, katere je on omogočil. Dr. Adlešič pa je skrbel tudi za uslužbenec mestne občine. Poskrbel je — kljub precej težavnim finančnim razmeram mestne občine — za dostojno življenje in obstoj mestnih uslužbenec.

Možster Plečnik je imel pri dr. Adlešiču najboljšega prijatelja. Tako se zrasle v našem mestu čudovite Plečnikove umetnine kakor Zale, Navje, nova mestna tržnica, razne palače in tudi številne stanovanjske hiše in naselja. Naša umetnost, tako likovna kakor književna in glasbena in vsaka druga so imele v dr. Adlešiču velikega pokrovitelja in dobrohotnega pospeševalca. Umetniške nagrade, ki jih je po pobudi dr. Adlešiča razpisala mestna občina, razni nakupi umetnin in drugo, vse to priča o tem, da dr. Adlešič kot ljubljanski župan

Ob ljubljano se nam dobra sadna letina

Ljubljana, 1. julija.

Medtem ko imamo priliko, da v Ljubljani že uživamo prvo sadje, ki prihaja k nam iz toplejših pokrajin, namreč češnje, nešpice in tudi še vedno pomaranče, pa se gospodarji že skrbno ozirajo v domače drevice, kako in koliko obljublja letos sadu. Dosedanja znamenja so ugodna in ako nam bo nebo naklonjeno ter nam ne pošlje kakšnih ujm, bomo kmalu jedli že prvo domače sadje; če bolj pa bomo veselji v jeseni, zakaj letos, upajmo, ne bomo tako razočarani, kakor lani, ko nam je nebo dalo le malo sadja in še to je bilo črno in slabo. Lepo sadje je bilo lani res redko.

Prvo, kar je bilo potrebno za sadno letino, je bilo dobro vreme. Sadno dreve je zimo, čeprav je bila dolga, prav dobro prezimilo in v prvih toplejših mesecih razvilo izredno bogastvo cvetja, da so bili vrtovi in sadovnjaki s cvetjem kar pokriti, kakor s snegom. Tudi naše sadjarke pomočnice, naše male sodelavke, čebele, so se letos izkazale. Lani zaradi deževnih dni niso imele dosti prilike obiskovati prašnike in brazde sadnega cvetja in je bilo mnogo cvetja neoprašeno, torej neplojdnega. Letos so čebele na veselje čebelarjev in sadjarjev obiskale prav vsak cvet in so tako izpolnile svojo dolžnost. Skoraj vse cvetje je bilo oprášeno.

Kinematografska predstava v GILL-u

Ljubljana, 2. junija.

Zenski inšpektorat GILL-a je organiziral 28. maja na sedežu GILL-a kinematografsko predstavo za sinove in hčerke Lupe. Predvajal je bil film »Snežuljica in sedem škrofov«. Predstavi so prisostvovali zvezna inšpektorica, poveljnik glavnega stana, voditelji oddelkov organizacije in številni drugi delavci v organizaciji.

Med odmorom so nekateri organizirani v populni uniformah predvajali številni drugi delavci v organizaciji.

Med odmorom so nekateri organizirani v populni uniformah predvajali zabavne igrice, za katere so jih pripravile šolske učiteljice s sodelovanjem šolskega vodje, ter so s svojimi igrami obilo zabavali mladino. Bil je prirejen tudi srečolov in obdarovani so se zahvalili voditeljem za tako lepe igrice, ki so jim bile podarjene.

Bismarckovo slovo

(Iz spominov princa Bülowa.)

V vsakem primeru bi bilo treba obdržati vsaj Herberta; s tem bi bil narod manj razburjen zaradi odhoda Bismarcka; sicer sem pa mnenja, da ima Herbert med vsemi možnimi kandidati za državnega tajnika velike prednosti; je dober delavec; mnogo se je naučil, opazuje očeta pri delu; pa tudi njegovo ime ima poseben prizvok. Čeprav bi bil rad na tekočem glede vsega, kar se dogaja v Berlinu, nimam nobene želje, da bi bil tam. Ne pravim tega, ker bi se zaradi lenobe ali nezmožnosti bal dela, ki bi me tam čakalo, ampak ker bi pri najboljši volji nič ne koristil pri ministrstvu zunanjih zadev od takem položaju, kot ga od tam poznamo. Točneje je položaj podtajnika za zunanje zadeve tak, da bi se ga kljub vsej svoji prirojeni flegmi otepal z vsemi štirimi. Moj sen bi bil ostati tu, dokler ne bi bil imenovan za poslanika. V ostalem pa so se nemirna hrepenenja moje mladosti že pred dalj časa umaknila drugim življenjskim načrtom; sedaj se izročam v varstvo Božje Previdnosti in omejujem vse svoje želje na delo po svojih najboljših močeh, v duhu svojega očeta, na mestu, na katerega koli me postavijo.

20. marca je prispela v Bukarešto novica, da je cesar Viljem II. odslavil princa Bismarcka; v Romuniji spočetka tega niso mogli verjeti, pozneje pa so vzeli z začudenjem na znanje. Romunski frankofili niso prikrivali svojega veselja; naši prijatelji so povedali glave. Kralj Karol mi je rekel nekaj dni pozneje: »Moj minister v Berlinu mi je brzojavil, da je javno mnenje mirno sprejelo Bismarckov odstop, skoraj z brezbriznostjo, in da so bili gotovi krogi celo zadovoljni. Toda pozneje se bo videlo, kakšne posledice bo imel Bismarckov odhod za Nemčijo in za ves svet.«

O tem, kako je Viljem II. odslavil Bismarcka, je bilo napisanih več knjig, kakor bi jih mogla — bi rekel perzijski pesnik Firduzi — ena kamela neeti skozi puščavo. Na žalost je bila napisana večina teh knjig brez resničnega poznavanja dogodkov in oseb, z njimi v zvezi; bolj zatemnjujejo kakor osvetlujejo dogodke in so zelo

navzkriž z načelom genialnega Ferdinanda Lassallea: povedati, kar je in kar je bilo. Nisem bil v Berlinu v teh težkih dnevih, toda po vsem tem, kar so mi o tem tedaj pripovedovali in kar so mi po zneje povedali ne samo Herbert in najbližji Bismarckovi prijatelji, ampak tudi nasprotniki Bismarckove družine, sem mogel v pravi luči spoznati dogodke.

Ločitev med cesarjem in kanclerjem je izzval cesar. Princ bi bil radevolje ostal; v 28 letih se je navadil in ljubil biti na oblasti, poleg tega se je bal za domovino, kajti v nasprotju s cesarjem je naprej slisal odmeve, ki jih bo njegov odstop vzbudil v političnem življenju cesarstva, ki je bilo predvsem njegovo delo. Cesar je pritrjal do poloma, ker ni dobro presodil položaja niti za zdaj niti za prihodnja leta. Deset let, recimo samo pet let, pozneje bi Viljem II. ne bil tako ravnodušno odslavil Bismarcka. Toda cesar se pri 30 letih ni imel nobene duševne zrelosti, manjkalo mu je celo resnosti. Prelomil je s Bismarckom zaradi neizkušnosti, to se pravi, zaradi kartkovitosti, hkrati pa se je že tedaj preveč zavedal važnosti svoje kraljevske vloge, cesar se ni nikoli popolnoma otresel. Star nemški pregovor pravi, da Bog da človeku osem let, da se ne bi preveč razumel, da ga prav naredi. Ta pregovor zadene v živo večino pisarjev po ministrstvih, tajnikov in svetnikov vlade, lahko rečem celo ministrov, in odkar živimo v republiku, tudi neštivilnih dostojanstvenikov, ki so zdaj pripadali na površje. Toda zaradi neke čudne avtosugestije si je cesar predstavljal, prevzemajoč misel, ki jo je že nekoč povedal Bismarck, da je s posebno nitjo zvezan z nebom in da se zaradi tega more od časa do časa odpovedati temu, kar mu zdrava pamet veleva. Skratka: prevzetnost je bila pomešana z bolnim misticizmom in to v času, ko se še ni protokel skozi grenke življenjske izkušnje, ki so ga pozneje napravile, če ne že za pametnega, pa vsaj za bolj previdnega.

Zmotno je misliti, da se je cesar spri z Bismarckom prav zaradi delavske zakonodaje, socialnega vprašanja ali zaradi vprašanja, kakšen položaj naj bi zavzeli nasprotni socialisti. Zavzel je o teh vprašanjih, da bi se znebil svojega nadležnega »domačega učitelja«, kakor so je izrazil Bismarck.

Nar. sv. P. Gazzotti pri Eksk. Graz Olju

Ljubljana, 2. junija.

Predsednik Narodne fašistične zveze obrtnikov, narodni svetnik Pietro Gazzotti, se je posvetil z Visokim komisarjem in v odločnosti zveznega tajnika z zveznim podtajnikom o organizacijskih problemih, ki zadevajo obrtniške kategorije v Ljubljanski pokrajini.

Dal je tudi nova nadaljnja navodila voditelju kmetijstva za delo, ki naj se razvija na tem polju.

kljub svojim mnogim skrbem za vsakdanje življenje Ljubljane ni pozabil tudi na umetnost.

Se posebej pa morajo biti Ljubljanci hvaležni dr. Adlešiču za njegovo delo v zadnjih dveh letih, namreč za njegovo skrb za prehrano. Ze precej mescem pred izbruhom vojne z bivšo Jugoslavijo je veljala v vsej tej bivši državi Ljubljana kot edino mesto, ki je za primer vojne preskrbljeno s prehrano. Edino Ljubljana je po zaslugi energičnega in doslednega dr. Adlešiča imela predpisano zalogo. To je Ljubljancem rešilo v kritičnih trenutkih glada vsaj prve dni, dokler ni prišla pomoč od drugod.

Vse te in še neštete druge zasluge dajejo dr. Juretu Adlešiču za trajno nad vse častno mesto v slavni zgodovini ljubljanskega mesta.

Na častno, pa tudi odgovorno mesto ljubljanskega župana stopa nov mož. Kakor je pred sedmimi leti čakalo težko delo dr. Adlešiča, tako čaka tudi sedanega novega župana.

Izbiro novega župana v osebi g. generala Leona Rupnika so brez dvoma narekovali tehtni razlogi, ki so bili gotovo merodajni za imenovanje v skrb vseh merodajnih činiteljev z Eks. Visokim Komisarjem na čelu za potrebe ter koristi in napredek slovenske prestolnice in njenega prebivalstva. Za vodstvo tako visokega mesta, kakor je županski položaj v Ljubljani, je v resnici potreben moč skrajne energije in skrajne poštovitosti. Te lastnosti ima v polni meri noviimenoivani župan g. general Leon Rupnik in zato zasluži polno zaupanje ljudstva, ki ga bo v njegovih stremeljih za čim večji napredek Ljubljane prav gotovo podpiralo in bo storilo vse, da bo nova občinska uprava lahko razvila svojo polno delavnost. Zato želi ljudstvo tako novemu županu kakor novi občinski upravi velik uspeh v delu za napredek in razvoj Ljubljane in njenega prebivalstva.

Čemu simbolizacija?

(Ob prvem petku.)

Prijatelj moj dragi! Čemu toliko govorjenja o Srcu Jezusovem? Čemu oslavljanje njegove slike in še celo posvetitev družine Srcu Jezusovemu? Čemu toliko zunanosti? Tako praviš.

Imaš prav: jedro in vsebina dedenja Srca Jezusovega, edino, kar je v njej živo in kar nas razvname, je duh Jezusa Kristusa, to se pravi duševna bližina, v kateri je pri Očetu in v kateri biva z nami. Ta prečudoviti svet ljubezni, pokorščine, odanosti, zvestobe, pripravljenosti in dejanja, ki ga je nosil v svoji bogocloveški duši in ki pripada Očetu in po Očetu volji tudi nam, to je Jezusovo Srce. Duh njegovega srca bi ga lahko imenovali, če hočemo izključiti vsak duom o tem, kar mislimo. Ta duh, to »srce« resnično ni nič sladkobnega, jokavega, slabotnega, vzdihujočega, temveč nekaj močnega in junaškega, polno ponosa, ker je premagalo svet in smrt, polno resnobe in močnatosti, in hkrati tako prostrano, tako odprto, tako razumevajoče, udano in nežno, kakor je le kdaj moglo biti kako useskozi dobrotno, žrtvajoče se bitie.

Vsa veličina in širina, sila, bogastvo in vne-majost ogenj notranjega sveta Jezusovega pa pride do veljave in nam do zavesti le, ako spoznamo to, kar je na njem bistvenega, edinstvenega, resničnega čudovitvega, njegovo razmerje do Očeta. Najprej ga moramo spoznati kot hlapca Vsevišnjega, kot edinega resničnega molivca in ljubitelja božjega, kot Sina Očeta-vega, preden ga moremo doumeti kot Zveličarja in našega prijatelja.

Kdor torej Jezusa v njegovem najbolj notranjem bistvu in hotenju razume in ljubi, kdor ga zaradi tega duha časti, se mu zahvaljuje in mu brezmejno zaupa, kdor se oklene njegove roke in ga udano prosti: Vzemi tudi mene s seboj k svojemu Očetu! kdor se privije k njegovim prsim kot nekoč učenec Janez, da ga tako vzame s seboj v ta prostorni prostor duše, ki obsega Boga in človeštvo, in da tudi sam postane tak Boga prepoln prostor ter pomaga uresničiti Jezusove namere in spravno poravnati vse lastne in tuje krivde, ta je častilec Srca Jezusovega, četudi nima v svoji sobi njegove podobe — četudi nikdar ne ogovorijo sročja Zveličarja z imenom »srce«.

In vendar ima tudi zunanja simbolizacija, četno dojemljivo upodabljanje Jezusovega notranjega sveta svojo veliko vrednost. Saj moramo vendar imeti kako besedo, s katero lahko natančno povemo ali pa vsaj mislimo to, kar je v Jezusu najbolj bistvenega in notranjega, najmočnejšega in najbolj živega, najtoplejšega in najbolj očarljivega, njegovo usmiljenje, dobroto, ljubezen. Za to pa res nimamo druge besede kot besedo »srce«, najsit je še tako obrabljena in zloračljiva. Kakor hitro pa s to besedo imenujemo bitie, ki nam je nadse drago, čisto domače in čisto blizu, tedaj izkubi ta beseda svojo obrablenost in postane kakor nova. Potem govorimo brez bojazni o tem in tem prijateljevem, ženskem, materinem srcu; takega človeka tudi kar naravnost tako ogovorimo in mu rečemo: ti ljubo srce, ti dobro, čisto, ti zlato srce.

Kdor je pa doumel notranji svet Jezusa, najlepši, najbogatejši, najčistejši in najmočnejši svet, ki je kdaj obstajal, svet prečudoviti ljubezni, in je začutil, da je ta svet tudi njegov, kako ne bi ves očaran vzkliknil: O ti najsutejši, naidražeje Srce, Srce moje molitve in mojega zaupanja, ti moje upanje in moja domovina! In razne »zunanosti« mu bodo vedno znova priklicale v spomin prečudoviti notranji svet Zveličarjev, svet, kjer kraljuje ljubezen. (Po Lippertu.)

Italijanskobolgarski plačilni sporazum, ki je bil podpisan dne 15. maja, je stopil v veljavo. Sporazum pomeni podaljšanje dosedanjega načina plačilnega prometa do erele leta 1943. in plačilo stroškov za blago v tranzitu.

Italijanskohrvatski plačilni promet. Zavod za promet z inozemstvom sporoča, da je bil zadnji plačilni nalog izplačan pod št. 2047 z dne 21. februarja 1942. Slednji datum je oni, ko je bilo plačilo izvršeno na Hrvatskem.

Obnova prometa spalnih voz. Na nekaterih najvažnejših italijanskih progah je bil zopet obnovljen promet spalnih voz in sicer na progah Roma—Milano, Roma—Torino, Roma—Venezia in Milano—Brindisi. Ti spalni vozovi bodo vozili od 15. junija dalje.

Prispevek dalmazijskih pokrajin pri podpisu 5% zakladnih bonov. Po poročilu agencije Agit je bilo pri zadnji izdaji 5% devetletnih zakladnih bonov podpisanih v treh dalmazijskih pokrajinah 41.809.000 lir teh bonov.

Hrvatska združena banka (prejšnja Jugoslovanska Unionbanka) izkazuje za lamsko leto 5.03 milijona kun čistega dobička, od česar je prenos iz leta 1940. 3.1 milij. kun. Dividenda znaša 4%. Ostanek s prenosom iz leta 1940. se prenese na nov račun.

marcu v razgovoru s Filipom Eulenburgom. Značilno zanj je to, da je malo po Bismarckovem odhodu zahteval od generala Capri-vija podvzeti strožje korake proti socialistom; pogosto je zahteval od princa Hohenlohea več udarnosti in ko sem bil kancler, ni minilo leto, ne da bi me opomnil, zdaj živino z jezo in surovostjo, zdaj s prijaznimi besedami, naj strožje ravnam z »dečimic«. Odgovoril sem mu, da, če je bil mnenja, da bi bilo treba strogo ravnati s socialistimi demokrati, bi se ne smel ločiti od Bismarcka; da ne vem, če bi princ Bismarck uspel potolči socialiste, toda v vsakem primeru bi se edino on upal to poskusiti.

Resnični in globlji vzrok, zaradi katerega se je cesar ločil od Bismarcka, je bil, ker je on sam hotel igrati Bismarckovo vlogo, to se pravi, zavzeti v Nemčiji in v svetu mesto, na katerem se je Bismarck držal več ko 20 let. To je bilo tisto, kar je brez dvoma skušal izraziti Bismarck, rekoč, da cesar želi biti sam svoj ministrski predsednik. To se ujema tudi z besedami Viljema II. samega, ki jih je brzojavil svojemu učitelju Hinzpetru malo dni po Bismarckovem padcu: »Prav tako sem potrt, kakor da bi izgubil še enkrat starega očeta, toda, kar Bog pošilja, je treba sprejeti.« »tudi če bi morali poginiti. Vloga, ki mi je zdaj pripadla, je vloga službujočega oficirja. Pot ostane ista. S polno paro — naprej!« Še civilnega kabineta g. de Lucanas se je zbal, da bi bil vtis slab, ako bi se razvedelo, da je vladar naslovil ta navdušeni program svojemu učitelju; zato so ga v javnosti priobčili tako, kakor da bi bil namenjen velikmu vojvodi weimarskemu, svaku cesarja Viljema I.

Na tak način, kot se je prelom med cesarjem in kanclerjem izvršil, je bil velika nesreča za nemško cesarstvo. Moral bi bil odslaviti kanclerja z malo več spoštovanjem in z obziri, do katerih je imel Bismarck pravico, izogibajoč se vsake nepotrebne razalutve zaradi voje sebičnosti. Predvsem pa je bilo nemogoče odpraviti Bismarcka, razen če bi cesar po njegovem odhodu sklenil uvesti bolj liberalno politiko s parlamentarnim sistemom, kot v Zapadni Evropi. ali pa približati se ji. Bismarckovi diktaturi ni mogla slediti diktatura Viljema II., kajti Bismarck je bil genij, kakor Viljem II. ni bil. (Dalje.)

Drobne novice

Koledar

Sreda, 3. junija: Klotilda, kraljica; Pavla, devica in mučenica; Oliva, devica; Zdislava, devica; Cecilij, spoznavalec; Izak, mučenec.

Četrtek, 4. junija: Sv. Rešnje Telo; Franc Karačolo, spoznavalec in ustanovitelj reda; Kvirin, škof in mučenec; Saturnina, devica in mučenica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Marijana Nagode roj. Senčur. Pogreb bo iz Ravnika v Hotederski v četrtek, 4. junija ob 4 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Knjiga

Presenečen in odkrit iz življenja zdravnikov

Knjiga

o trpljenju in življenjskem optimizmu

Knjiga

ki vas bo zajela s svojo iskrenostjo in toploti, je

Knjiga

Andrea Majocchi:

KIRURGOVO ŽIVLJENJE

v prevodu Mirka Javornika, ki je pravkar izšla v zbirki »Naša knjiga«. Elegantly opremljena, obširna, v celo platno vezana knjiga velja samo L 50.

ZALOŽILA LJUDSKA KNJIGARNA LJUBLJANA, PRED ŠKOFIJO 5

— Občni zbor Muzejskega društva za Slovenijo v Ljubljani bo z običajnim dnevnim redom prihodnji torek, 9. junija 1942 ob pol 6 popoldne v čitalnični dvorani Narodnega muzeja.

— Učite se strojeplja! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj se prične 3. junija. Pouk po desetpinski sistem. Največja moderna strojepljarna. Učnina nizka. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

— Opozorilo kmetovalcem, imetnikom poljedelskih strojev. V svrhu nabave tekočega goriva naj vsi kmetovalci — imetniki poljedelskih strojev s pogonom na petrolej ali nafto pošljejo na Druženje kmetovalcev, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2, prijave z naslednjimi podatki: Ime in priimek ter očetovo ime, svoj točen naslov ter navedbo kraja, kjer leži kmetijsko gospodarstvo, površina obdelovalne zemlje, število strojev s pogonom na petrolej ali nafto, znamko stroja z navedbo konjskih sil, za kaj rabi stroj (mlatilnica, slamoreznica), koliko polnih dni v letu dela stroj v domačem gospodarstvu, koliko morda pri drugih posestnikih, koliko tekočega goriva — petroleja ali nafte porabi letno ter ali rabi za pogon petrolej ali nafto. Vabimo kmetovalce, imetnike strojev, da točno izpolnjene prijave pošljejo na Druženje najkasneje do 15. junija t. l. Kasnejše prijave se ne bodo mogle vpoštevati. — Iz pisarne Druženja kmetovalcev.

— Junjsko vreme je prineslo delno oblačnost. Vsi za polja se zanimajoči sloji so pač radovedni, kakšno vreme nam bo splošno prinesel junij, ki je znan, da je mesec z razmeroma visokimi padavinami. Pravijo, da bo tudi junij letos bolj suh kot druga leta. Toplo majniško vreme je povzročilo, da so bili nekateri vrtni pridelki že za 14 dni zgodnejši, kakor je bilo računati. Junij je postal nekoliko hladnejši, kakor so bili zadnji majniški dnevi. V ponedeljek je padla maksimalna dnevna toplota od poprejšnjih +25 stopinj na +17 stopinj Celzija. Tudi jutra so hladnejša. V torek je bila najnižja jutranja toplota +11,6° C. Zanimivo je dalje, da se je barometer silno naglo dvignil in je v torek dosegel stanje 766,7 mm, ko je bilo prejšnji dan jutraj 761,5 mm. V torek jutraj je bilo delno oblačno in se je močno nagibalo k dežju. Sever je oblake razgal.

— Kolesar v plamenih. Nad Mariborom, blizu Sv. Ožbolta, se je nevarno ponesrečil orožniški stražar Albin Schaffer. Peljal se je z motornim kolesom. Med vožnjo pa se je odprla zapora bencinskega tanka. Bencin je začel iztekati in se je vnel. Naenkrat je zagorela tudi orožnikova obleka. Schaffer je ustavil kolo, slekel gorečo obleko in se začel valjati po tleh. Kljub temu je po vsem životu hudo opečen. Z velikim naporom se mu je posrečilo čisto pogasiti ogenj in kolo spet spraviti v pogon, da se je lahko pripeljal domov, kjer so mu nudili prvo zdravniško pomoč, nakar so ga odpeljali v grško bolnišnico.

— Delovanje zavoda za zaščito otrok in mater v Dalmaciji. Po sklepu glav. nadzornika za javno zdravstvo so začeli tudi v dalmatinskih pokrajinah

delovati zavodi za zaščito mater in otrok. Odprli bodo pet zavodov, in sicer v Zari, Spalatu, Sebenicu, Trau in Cattaru. Razen tega bodo odprli še 31 posvetovalnic za matere in otroke. Potreben denar za kritje vseh stroškov je notranje ministrstvo že nakazalo dalmatinskemu guvernerju.

Ljubljana

Zahvala

Vsem, ki so kakor koli, predvsem pa z molitvijo, sodelovali pri obmrtnih in pogrebnih svečanostih za našim blagopokojnim stricem, preč. g. prof. dr. Lambertom Ehrlichom, se pristočno zahvaljujemo. Naša posebna zahvala velja milostljivemu gospodu stolnemu prostu dr. Ignaciju Nadrahu za njegove besede ob grobu in mladini, ki je pokojnemu mučencu pripravila tako triumfalno slovo.

Sorodstvo.

Zahvaljujemo se Ljubljani, da je v dneh žalosti za našim dragim profesorjem, vzgojiteljem in dobrotnikom dr. Lambertom Ehrlichom in njegovim zvestim stražarjem Viktorjem Rojcem pokazala toliko sočutja in spoštovanja.

Posebej se zahvaljujemo dijaški mladini, ki je pri prenosu trupel vidno pokazala, kaj ji je pomenil dragi gospod profesor.

Vsem pa, ki so kakor koli pomagali, sodelovali in žrtvovali za čim veličastnejši pogreb, Bog plačaj!

Ljubljana, dne 2. junija 1942.

Akademski Marijanski kongregacija.

1 Bogoslužje na praznik sv. Rešnjega Telesa pri Sv. Petru v Ljubljani. Jutranja služba božja kakor ob nedeljah in praznikih. Ob 9 slovesna peta maša; po maši procesija z Najsvetejšim okrog 4 oltarjev in župni cerkvi; po procesiji darovanje sveč. Ob pol 11 sveta maša pred izpostavljenim Najsvetejšim z orglami in petjem. Popoldne ob 2 do 3 ura čiščenja Najsvetejšega zakramenta. Ob pol 8 zvečer duhovna priprava za prvi petek.

1 Mesečna rekolekcija ljubljanskih gg. duhovnikov za mesec junij po posvečeni spominu svetniškega umrlega prof. dr. Lamberta Ehrliche, odličnega člana naše Apostolske unije. Zbirališče na prvi petek, 5. junija, ob 5 popoldne v hišni kapeli Doma duhovnih vaj. Vsi ljubljanski gg. duhovniki vljudno vabljeni. — Vodstvo.

1 Stolna kongregacija za gospe vabi svoje članice, da se udeležijo v četrtek, dne 4. t. m. ob 8 v stolnici pontifikalne sv. maše in štirih blagoslovov. Zbirališče ob tri četrt na 8 v družabni kapeli. Tam se dobe tudi sveče. — Odbor.

1 Kongregacija gospodov pri sv. Jožefu nadaljuje danes, v sredo, 3. junija s sestanki ob 19. Pol ure prej je odborova seja.

1 Za dijakke srednjih in strokovnih šol prične novi strojepljni tečaj dne 3. junija. Učnina nizka. Tečaj so eno-, dvo- ali trimesečni. Prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

1 Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5, prične razdeljevati blago za mesec junij 1942, po sledečem vrstnem redu: 5. junija črke A B C D, 6. junija črke E F G, 8. junija H I J, 9. junija črke K, 10. junija črke L M N, 11. junija črke O P R, 12. junija S T, 13. junija U V Z. — Vse članice vljudno prosimo, da prinesejo vrečke s seboj!

1 Subiteva ulica dolokovana. Včeraj je parni valjar zaključil svoje delo pri utrjevanju cestišča v novi Subitevi ulici, ki je sedaj konvencionalno podaljšana do »Zvezde«. Niso pa še utrjeni hodniki ob straneh te ceste, ki bo, ko bo končno urejena, predstavljala eno najlepših ulic s krasnim razgledom na obe strani — proti Tivoliju in proti Zvezdi ter Ljubljanskemu Gradu.

1 Zadnja baraka odstranjena. V ponedeljek so dopoldne odstranili z živilskega trga zadnjo leseno barako, ki je samevala tam ob ograji nasproti Zmajskemu mostu in v bližini prve mesarske tržnice. Prav na tehnično nagel način so jo odstranili in prepeljali drugam. Odkrili so sicer streho, nato pa so s pomočjo nekaterih delavcev dvignili celotno ogrodje in je položili na prevozniki voz.

Sedaj so z živilskega trga, ki je od dne do dne v bujnejšem cvetju akacij, odpravljene za vedno vse lesene barake. Te so pač napravljale na tujca, ogledujočega si zanimivosti Ljubljane, čuden, če ne nepovolen vtis, spremljan s sarkastično kritiko. Sistem lesenih barak se je posebno po prvi končani vojni, ko je bila stiska za razne lokale, močno razvil in je bilo po l. 1918 postavljenih na Vodnikovem trgu največ takih barak. Leta 1938, ko so pričeli s prvimi deli za ureditev sedanjih modernih tržnic, so bile odstranjene prve barake. Lastnikom barak je mestna občina Ljubljanska

trumentoma, a se je spremljevalec Lipovšek kmalu prilagodil; vsi trije so prav do konca ostali v pravem dinamičnem razmerju. V splošnem je bila igra vseh komorno mehka, prozorna; tematično so skladbe dobro izdelali: podčrtali so, kar je bilo bistvenega, in pustili, da so nebitvene stvari stopile v ozadje; tako so skladbe izrazito plastično zvenele. Tudi dinamika je bila pravilna; marsikako mesto v skladbah je dinamično toliko močno, da bi zahtevalo večjega korpusa, vendar se izvajalci niso dali zapeljati, da bi stopili iz okvira komornega tona, s čimer bi le trpela estetska stran izvedbe. Brez pridržka lahko rečemo, da so nudili umetniki sicer ne ravno številnim občinstvu izbran umetniški užitek.

M. T.

Nov načrt mesta Ljubljane

Zadnjič smo naznanili nov načrt mesta Ljubljane, ki ga je v merilu 1:12.500 izdelal Zupantič Milutin ter izdal v barvanem odtisu s posebno brošuro podatkov o ljubljanskih ulicah in naseljih. Ta barvani načrt je dvojezičen ter stane 30 lir. Sedaj pa je diplomirani tehnik V. Kremžar izdelal nov načrt mesta Ljubljane v merilu 1:10.000 — enobarvno in enojezično — ter s seznamom ljubljanskih cest in drugih zanimivosti na drugi strani. Ta načrt, ki ga odlikuje jasna preglednost kljub enobarvnosti, je tiskan na močnem papirju ter nudi lepo informacijo vsakomur, ki si želi kazipot po Ljubljani. Praktičen je tudi v toliko, ker ima na prvih, v knjižno obliko zložitljivih straneh, še posebej načrt središča Ljubljane v merilu 1:10.000, ter šele na razgrnjenih polih načrt celotnega mesta. Na zadnjih straneh razprtega načrta pa je seznam cest, ulic in trgov po abecednem redu, potem pa tudi državnih in javnih uradov (Visoki komisariat, pokrajinski uradi in zavodi, mestni uradi in zavodi, pokrajinsko pošto, brzojavno in telefonsko ravnanje, direktorij držav-

ni prostor odpovedala sodnijskim polem. Od leta 1918 do danes je bilo odstranjenih z Vodnikovskega in Pogacarjevega trga nad 100 različnih barak.

1 Tri nesreče. Uradnik okrajnega glavarstva v Ljubljani, 57-letni Ludvik Erjavce, se v prostem času peča tudi s kmetijstvom. Te dni je vozil s konjem gnoj na njivo na Fužinah. Konj pa je Erjavce pritisnil med vožnjo ob brzojavni drog, tako da si je Erjavce zlomil desno roko. — V Tovarniški ulici 19 je zila nase lonec vlegla kropla enoletna Mirica Pleština, hčerka vlakvodje. Drobila je opekline po telesu. — Doma je padel in si zlomil desno nogo 8letni Janez Koemur, sin tiskarjeve vdove. Vsi trije ponesrečenci so bili prepeljani v bolnišnico.

1 Zabavna domača kmetijska igra Cvetka Golarja »Vdova Roslinka«, ima za snov veselo zgodbo o košati kmetijski vdovi, ki je željna mladega, zastavnega ženina in si na vse načine prizadeva, da bi ga zmamila do ženitve. Dvotipno in kratkočasno dejanje nudi mnogo razvedrila. Igrali bodo: Roslinko — P. Juvanov, Manico — V. Juvanov, Tončko — Saneinova, Janeza — Presetnik, Balanča — Košič, Jernejca — Bratina, Gašparja — Raztosen, Tinčeta — Starič, Režiser Fran Lipah.

1 »Boccaccio«, opereto v 3 dejanjih bodo peli: Boccaccio — Mlejnikova, Lotheringhija — Anžlovar, Lambertuccia — Zupan, Scalzo — M. Sanein, Leonetta — B. Sanein, Fiametto — Barbičeva, Baccario — Polajnarjeva, Peronello — Poličeva, Izabella — Spanova, Pietra — Drenovec, kolporterja — Dolničar, majordoma — M. Gregorin, Filipo — Koširjeva, Dirigent R. Simoniti, režiser Debevec.

1 V četrtek, na praznik, bodo peli ob 15 izven abonmaja Čajkovskega opero »Evgenij Onjegin« v sledeči zasedbi: Larina — Poličeva, Tatjana — Heybalova, Olga — Spanova, Onjegin — Primožič, Lenski — Sladoljev, Gremin — Lupa, Filipjevna — B. Stritarjeva, Triquet — B. Sanein, stotnik — Skabar, Zarecki — Dolničar, Gillot — Menci. Dirigent A. Neffat, režiser C. Debevec, zborovodja R. Simoniti, koreograf inž. P. Golovin.

1 Giovanni Cenozo: »Poročno darilo«. Dejanje se plete okrog ljubzenske zgodbe dveh mladih ljudi, farmacevte in avtomobilista, ki ga zanese naključje v lekarno majhnega letoviškega mesta. Igra vsebuje dve veliki in nekaj učinkovitih epizodnih vlog. Dialogi so prijetni, situacije kratkočasne, tako da daje igra prav prijeten gledališki večer. Delo je režiral prof. O. Šest.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama: Sreda, 3. junija ob 17.30: »Vdova Roslinka«. Red A. — Četrtek, 4. junija ob 17.30: »Poročno darilo«. Red četrtek. — Petek, 5. junija ob 15: »Konto X«. Izven. Zelo nizke cene od 10 lir navzdol. — Sobota, 6. junija ob 17.30: »Sola za žene«. Red B. — Nedelja, 7. junija ob 17: »Romeo in Julija«. Izven.

Opera: Sreda, 3. junija ob 17: »Boccaccio«. Opereta. Red sreda. — Četrtek, 4. junija ob 15: »Evgenij Onjegin«. Izven. Cene od 20 lir navzdol. — Petek, 5. junija. Zaprto. — Sobota, 6. junija ob 17: »La Bohème«. Izven. — Nedelja, 7. junija ob 15: »Carmen«. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

RADIO. Sreda, 3. junija. 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Lalka glasba. Napoved časa (8.00) — 8.55 Poročila v italijanskem — 12.15 Koncert Tria Emone — 12.40 Koncert pianista Nunzi-Ja Montanarja — 13. Napoved časa. Poročila v italijanskem — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.20 Godba C. G. B. H. pod vodstvom dirigenta L. Cirenčiča — 13.50 Operna glasba — 14. Poročila v italijanskem — 14.15 Koncert sopranistke Nade Stritarjeve in basista Borisa Popova (pri klavirju Marjan Lipovšek) — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Koncert pianistkega dua Selter Demar — 17.35 Koncert violinista Leona Pfeiferja (pri klavirju Marjan Lipovšek) — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Pisana glasba — 20. Napoved časa. Poročila v italijanskem — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.30 Vojske pesni — 20.45 Koncert Adamičevega orkestra — 21.15 Koncert klarinetnega tria — 21.45 Koncert Ljubljanskega rodinskega kvarteta (L. Pfeifer — I. violina, A. Dermelj — II. violina, Cenda Sedlbauer — čelo, Vinko Sušterič — viola) — 22.30 Operna glasba — 22.45 Poročila v italijanskem.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarnar: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, mr. Trnkočev, ded., Mestni trg 4 in mr. Ustari, Selensburzova ulica 7.

POIZVEDOVANJE. Ušla je papirja. Naslov se izve v upravi »Slovenca«.

Iz Novega mesta

Dela na ljudskošolskem poslopiju se bodo spet nadaljevala. Pred nedavnim je bil namreč spet odobren kredit v znesku 70.000 lir, ki ga bodo porabili predvsem za gradnjo stropov. Pripravljalna dela so se te dni že pričela.

Konj mu je razbil željst. V kandijsko bolnišnico usmiljenih bratov je prišel iskat zdravniško pomoč Janez Gomilar, kočar iz Male Poljane v občini Skočja. ki ga je sosedov konj s tako silo udaril po čelustih, da mu je razbil. Rentgenološki pregledi za protituberkulozno dispenzarij novomeškega Zdravstvenega doma so vsako soboto od 9—12. Vse osebe, ki pridejo prvič na pregled, naj se zaradi vpisa prijavi po 20 lir, brezplačni pa so pregledi za svoje zavarovancev pri bolniških blaginjah in za osebe, ki predložijo ubožno spričevalo.

Z Gorenjskega

Novi okrožni vodja v Radovljici. Te dni je Gauleiter dr. Rainer razrešil dosedanjega okrožnega vodja v Radovljici Hradetzkyja in uvedel v urad novoimenovanega okrožnega vodja dr. Hochsteinerja. Ob tej priliki je imel dr. Rainer daljši

govor, v katerem se je doedanju okrožnemu vodji zahvalil za njegovo delovanje in opisal razmere na Gorenjskem. Novi okrožni vodja dr. Hochsteiner je star 33 let in je sin kmetijskih staršev iz Weitensfelda, okrožje St. Vid na Korškem.

Kmetijsko predavanje v Kranju. Te dni so se na povabilo vodje prehranjevalnega urada zbrali kmetje kranjskega okraja k kmetijskemu predavanju v Kranju. Predavatelj je govoril o umnem obdelovanju polja in različnih kultur. S predavanjem so bili vsi navzoči kmetje zelo zadovoljni in so izrazili željo, da bi se podobna prireditve kmalu epet ponovila.

Huda nesreča kolesarja. Na Vrhopolju, občina Kamnik, stanujoči slikarski pomočnik Peter Dacar se je peljal na svojem kolesu v Motnik. Tik pred Motnikom pa je na mostu čez potok Motniško padel s kolesa in oblezel nezavesten. Sanitetni avtomobil Rdečega križa ga je prepeljal v Kamnik. Dacar ima hudo rano ob levem očesu, poleg tega pa še hujše poškodbe po životu, posebno na levem kolenu.

S Spodnjega Štajerskega

Umrl je v Ptuj oskrbnik Anton Zorjan, v Mariboru pa je umrl zidar Andrej Drozg, ki je bil dolga leta zaposlen pri stavbi tvrdki Friderik Kiffmann.

Huda nesreča pri delu. V nekem velepodjetju na Tezmem pri Mariboru je ključavničarskemu vajencu Francu Brumcu iz Pragerskega priletel drobec železa v levo oko. Poškodba je tako huda, da je oko izgubljeno.

Prijet veriznik z živili. Orožniki v Selnici ob Dravi so ugotovili, da nekdo iz Ruš živahno kupčuje z živili. Te dni so ga zalotili, ko je hotel spraviti okrog 150 kg koruze, 30 litrov slivovke, 8 litrov ruma in sunko iz Bistrice, občina Selnica. Pri zaslišanju se je izgovarjal, da mu je živila podaril njegov brat in da jih je tudi sam mislil brezplačno razdeliti med svoje delavce. Ker pa orožniki niso bili mnenja, da je mož tako velik dobrotnik, so ga izročili okrožnemu sodišču v Mariboru.

Prestop italijanske meje je na Spodnjem Štajerskem po odredbi šefa civilne uprave dovoljen z veljavnimi izkaznicami samo pri Cerkljah ob Krki. Kdor samovoljno prestopi mejo, bo ustrelen.

Šolska vest. Na Spodnjem Štajerskem traja vpisovanje v višje šole do 20. junija. Vložiti je treba prošnje s kreditnim listom, z dokazilom državljanstva in z izpričevalom osnovne šole. Sprejemni izpiti bodo 29. junija.

Iz Hrvatske

Jekaterinoslavski in novomoskovski pravoslavni školi pri Poglavlju. Poglavlje je sprejel prejšnji teden v Zagrebu jekaterinoslavski in novomoskovski škola Jermogena, ki živi že dvajset let v pravoslavnem samostanu Hopovo v Sremu. Razgovor med njim in Poglavljem je trajal eno uro ter je bil posvečen vprašanju ustave hrvatske pravoslavne cerkve in njene organizacije.

Hrvatska poštna hranilnica v Zagrebu je te dni odprla svoj poslovni urad tudi v Zemunu.

»Plava revija« je mladinski mesečnik, ki izhaja v Zagrebu kot glasilo mlade hrvatske izobraženstva.

Ukrajinsko predstavništvo v Zagrebu je priredilo 22. maja t. l. epominsko akademijo ob priliki 81. obletnice smrti ukrajinskega narodnega pesnika in glasilnika Tarasa Ševčenka.

Vodstvo srednje gospodarske šole v Križevcih je uredilo veliko in moderno vrtinarjo, iz katere bodo hrvatski kmetje lahko dobivali poceni zdravo seme in sadiko.

Zagrebska mestna občina nadaljuje s spremljevanjem imen posameznih zagrebskih ulic. Občina spreminja imena vsem tistim ulicam, ki spominjajo na bivšo državo.

Iz Srbije

Nedić svari Srbe. Srbski ministrski predsednik Nedić je pred kratkim sprejel večjo poklonstveno deputacijo kmetov iz požarevaškega, ramškega in golubovaškega okrožja. Kmetom je Nedić tudi govoril o nalogah svoje vlade ter jih opozarjal na nevarnosti, ki prete Srbiji, če bi se nemiri zopet ponavljali. Kmetom je med drugim dejal: »V zadnjem času so se dogajale velike stvari. Nad srbsko ljudstvo so prihajale mnoge in številne preizkušnje in končno je prišla naša katastrofa, katastrofa Jugoslavije.«

Skoraj vse srbske podeželske občine so organizirale svojo stražarsko službo. Člani te službe so zapriječeni in skrbno pazijo na to, da v posamezne vasi ne bi prihajali sumljivi ljudje.

Makiš, ravnina od Čukarice do vasi Ostružnica, ki je bila do lanskega leta dober del leta pod vodo in polna malaričnih komarjev, bo po raznih regulacijskih delih, ki so v teku, postal vrt, ki bo zalagal Belgrad s povrtnino. Tak načrt ima z Makišem belgrajska mestna občina.

Bogoljub Cikota, srbski časnikar in fotoreporter, ki je pred leti potoval po posameznih južnoameriških državah, je imel v zadnjem času več predavanj na Kolarjevi ljudski univerzi o svojih doživljajih v nekaterih južnoameriških mestih, po farmah in pragozdovih.

KULTURNI OBZORNIK

Ljubljanski komorni trio

Od članov, ki sestavljajo ljubljanski komorni trio, je občinstvu gotovo najbolj znano ime Marjana Lipovška. Poznamo ga kot koncertnega pianista, kot spremljevalca solistov na koncertih in v radiu, pa tudi kot skladatelja in glasbenega kritika; njegovi učenci pa še posebej kot dobrega pedagoga. Čelist Seldbauer Cenek je že dlje časa član ljubljanskega tria; znan je kot virtuoz na svojem instrumentu, ki nastopa solistično, dobimo ga pa tudi skoraj v vseh instrumentalnih združenjih. Vsak, ki nastopa z njim kot spremljevalec ali v ansamblu, je vesel njegove muzikalnosti. Najnovejša pridobitev je pa Albert Dermelj, violinist, ki si je tudi že ustvaril lepo ime v glasbenih krogih. Za svoj zadnji nastop so si izbrali imenovani skladbe Corellija, Beethovna, Škerjanca in Novaka: štirje svetovi, štirje različni slogi, v katere se morajo izvajalci poglobiti. Corellija je sama čista muzika; misli se mu brez prestanka odmotavajo tako na klobuču. Beethoven se v tem delu (Trio v G-duru, op. 1, št. 2) giblje še v slogu svojih predhodnikov, da ne rečem vzornikov; vendar se nam kaže v glavnih oblikah tak, kakršnega poznamo v njegovih poznejših zrelih delih. Škerjanec trio je temnega, skoraj tragičnega značaja, nasičenih harmonij, poln vedno novih domislekov. Novakova skladba pa kaže skladatelja, ki ga ne zanimajo toliko glasbeni problemi, pač pa se z veseljem predaja čistemu muziciranju.

Te skladbe so izvajalci izvedli tehnično dovršeno in glasbeno poglobljeno. V skupni igri so pokazali enotnost, kot jo težko kdaj slišimo. Pri Corelliju se je v začetku zdelo, da je klavirski ton premasiven v primeri z ostalima dvema in-

nih železnici ter ostali uradi, kakor sodišče, carina, avtomobilski klub, pokopališka uprava, inženirska zbornica, tujspokrometna zveza itd. itd. Posebna pozornost je posvečena šolam (visokim srednjim, ljudskim in strokovnim), potem kulturnim ustanovam (Akademiji, Galeriji, gledališču itd.) denarnim zavodom (bankam, zavarovalnicam itd.), cerkvenim in župnim uradom, zdravstvenim ustanovam in bolnišnicam, konzulatoma, lekarnam in kinogledališčem. Tako tudi po tej strani popolnoma zadovoljivo povpraševalca ter je poleg risanege ka- žipota tudi lep besedni informator. Cena načrta v žepni obliki s platnicami v lepenki je 14 lir. Dobi se po knjigarnah in večjih trafikah.

Razstava Gorše-Maleš odprta

V nedeljo je bila odprta umetnostna razstava kiparja Franceta Gorše in slikarja Mihe Maleša v Jakopičevem paviljonu. Ob 11 dopoldne se je zbralo k svečanosti precej množica ljubljanskega občinstva, med katerim smo videli predsednika Narodne galerije dr. Windischerja, ravnatelja Zornana, dr. Pretnarja, vodjo mestnega kulturnega oddelka, ter mnogo stanovskih tovarišev in ljubiteljev slovenske likovne umetnosti. Razstavo je odprl predsednik Društva slovenskih likovnih umetnikov prof. Saša Santel, ki je uvodoma govoril o pomenu takih prireditvev ter o kvaliteti in stilnih novostih umetnikov sploh. Nato pa je označil oba razstavljalca kot umetnika, ki imata do iskanja že za sabo. »Oba sta močni umetniški individualnosti in se v zreli moški dobi kretala s suvereno samostojnostjo po jasno začetni poti.« Vesel je, da sta odprla na stečaj vrata v svojo delavnico ter odobravlja, da razstavljata v ločenih prostorih, kar pomaga koncentrirati pozornost na vsakega posebej. »Moje Gorše se nam predstavljata z lepo zaokroženo skupino monumentalnih plastik in manjših del ter je sedanja razstava od vseh, kjer je

razstavljal, gotovo najučinkovitejša in nam kaže umetnika na višku njegove zrele ustvarjalne sile. Neutrudljivi in nenehoma anujoči slikar Maleš je stal vedno v prvih vrstah borbe za iskanje novih slikarskih dognanj. Senzanal nas je z novimi umetniškimi smermi, kakor so jih gojili po evropskih središčih. V tem svojem neizbrnjenem delu, ki ga vsi poznamo, je vršil koristo pionirsko delo, a kar je važnejše; z njim je polagoma izklesal svoj lastni lik — našel je sebe. Maleš danes ni več borec, ampak zmagovalec. Prepričan sem, da jih bo mnogo, ki so dosegli še s predsodki ogledovali njegova grafična in slikarska dela, spoznalo, da je zmagal tudi nad njihovimi dvomi.« Z nekaj besedami je še posebej obrnil pozornost občinstva na lepo monografijo o razstavljalcih, ki je izšla ob enem s katalogom, ter s tem odprl razstavo.

Kakor je že prejšnja Jamova jubilejna razstava imela ob katalogu tudi nadvse pregledno monografijo študij dr. Sijanica o slikarju z mnogimi reprodukcijami, ki kažejo razvoj jubilarov, tako sta tudi Gorše in Maleš izdala podobno knjižno študijo z umetnostno kritično oznako istega umetnostnega zgodovinarja dr. Sijanica ter z mnogimi reprodukcijami najnovejših ter starejših del, ki naj opazarjajo razvoj umetnikov. Tako je ta knjižica zanimiva publikacija, po kateri bodo radi segali ljubitelji slovenske umetnosti ter jo uvrščali med reprodukcije slovenskih likovnih umetnikov. V njej je tudi katalog, a katerim je zvezana novost — srečkanje, kajti katalog je numeriran in na vsakih prodanih 50 izvodov bo izžrebana ena umetnina.

SPISAL DR. J. SKET

Miklova Zala

REAL E. GODEC

178.
Rožanje so kaj pridno gibali roke. Vse je delalo, kolikor je moglo. Na večer pa so se zbrali možje, žene in otroci na Gradišču in pri cerkvi sv. Jakoba. Bali so se iti na svoj dom. Sklenili so, da ostanejo na varnem v taborih. Vso noč so modile žene in otroci, naj jih reši Bog smrti in turške sužnosti.

179.
Nemirna je bila ta noč. Vse se je plašilo, četudi so vedeli, da Turki še niso blizu. Le bližnji sosedje so šli z družinami domov. Tudi oče Serajnik, V njegovi hiši sta prenočili tudi Zala z materjo. Mirko pa je ostal na Gradišču. Ravno so se menjavale straže, ko slišijo z najvišjega stolpa stražnikov glas: »Gori!«

180.
In res: nebo je bilo rdeče kakor žareč plamen. Videti je bilo, kakor da vzhaja jutranja zora. »Kaj je?« vzkliknejo vsi. »Turki gredo, Turki so že tu!« Zene in otroci so popadali na kolena ter jeli kričati in moliti. Otroci so se skrivali za matere, žene pa se oklepale svojih mož. Vse je bilo obupano.

Sport

Kitel Son je živ in zdrav, v listih pa spet obujajo spomine na njegovo maratonsko zmago v Berlinu

Kitel Son, majhen, suh in komaj 50 kg težek japonski maratonski tekač, spada med najpopularnejše zmagovalce berlinske olimpijade. Od nekdaj je prišla vest, da je padel na bojišču pri Burmi. Vsi listi so jo objavili, zakaj Kitela Sona je poznal vsak športnik po imenu in po slikah. Za tem so ugotovili, da je šlo za pomoto — morda je padel vojak, ki ima slučajno isto ime — in v športnih listih spet čitamo spomine na tiste dolge minute, ko smo pričakovali v olimpijskem stadionu na izid velikega maratonskega teka.

Pri olimpijskih igrah v Berlinu so si Japonci na vso moč prizadevali, da bi uveljavili svojo legendarno žilavost v tekih na dolge proge. V teku na 5 km jim je spodletelo, na 10-kilometerski progi pa so stavili na neizprosne Murakoso. Mnogi so upali, da se mu bo posrečilo pred vsem svetom dokazati, da je japonska žilavost enakovredna finski. Murakoso je tekel siljajo in je bil precej časa na vodstvu. Japonci so ga bodrili, drobni Murakoso pa se je zagal, kolikor so ga noge nesle. Jata slavnih Fincev se je pomikala za njim, na tribuni pa jih je nervozno spremljalo oko njihovega učitelja Nurmija. Vnel se je dvojni med Finci in Japonci, dvojni, ki je bil v areni prav tako napet kakor na tribuni, kjer je bilo razburjenje od minute do minute vse večje.

Ko so pretekli tri četrtine proge, je prehitel Murakoso prvi Fincev, ko je zavznilo za odločilno borbo, sta se prvega Fincev približala še drugi in tretji, Murakoso pa se je zaostal. Finci so tekli vsi kakor eden, lehak je bil njih korak in prožen, podjetnemu Murakosi pa se je videlo, da je dal vse iz sebe in da je potrošil zadnje moči. Olimpijske vence so podelili Fincem, o Murakosi pa, ki se je dramatično boril od začetka do konca, smo čitali poročila, polna sočutja in hvale.

Tek na maratonsko progo je bilo zadnje upanje Japoncev. V tekmo so poslali polno zasedbo: štiri skromne in tihe fante, prežete s čutom dolžnosti in zagrizene borce do zadnjega koraka. Po 28. kilometru teka po asfaltiranih cestah sta prodrla v ospredje Kite! Son in Anglež Harper. Otrlesla sta se zasledujočih skupin in prehitela žilavega Zabalo, zmagovalca na igrah v Los Angelesu.

Precej časa je tekel Kite! Son ob boku Angleža. Niti besede nista spregovorila, le tu pa tam sta se spogledala in iskala drug na drugem znakov izčrpanosti. Če je Harper potegnil, se je pogljal Son za njim in obratno. Tako sta tekla 10 kilometrov. Proti koncu je bilo v nogah drobnega Sona več moči in Harper je zaostal. Trudil se je z isto zagrizenostjo, vendar ga ni mogel več dohiteti. Pri tekmah na tako dolge proge je že tako, da pripada zmaga le enemu.

Velik dogodek je bil za Japonce, ko je napovedovalec na tribuni sporočil, da se je Son odtrgal in še večji, ko so na lastne oči videli, da se je Son odtrgal in še večji, ko so na lastne oči videli, da se je kot prvi vrnil v stadionsko teka-lišče. Kite! Son je zmagal v 2 urah, 29 min. in 19,2 sek. Čas je bil izvrsten, navdušenje japonskih gledalcev pa nepopisno.

To je majhen odlomek z zadnje olimpijade, odlomek, o katerem čitamo različne spomine v zvezi s poročili, da je Kite! Son padel. Kakor omenjeno, je bila vest preuranjena, šlo je vseka-ko za pomoto. Kakor poroča DNB iz Tokia, se udeležuje popularni maratonski zmagovalec še vedno kot uradnik v neki banki na Koreji in še sploh ni bil poklican pod orožje.

Kdo bo drž. nogometni prvak?

Vse kaže, da je bila nedeljska tekma v Benetkah usodna za Torince. Tam so pustili obe točki in pokopali dober del upanja, da si bodo lahko zapisali v klubsko kroniko, da so bili leta 1942. državni nogometni prvak. Poraz Torina na tretji predzadnji postaji je posebno prav prišel Romi, ki se je spet usidrala na prvem mestu. Roma ima točko naskoka, po vrhu pa še boljšo razliko golov 51:21.

V nedeljo 7. junija bodo igrali predzadnje kolo. Menda se ne motimo, če napovemo, da bo Roma premagala Livorno in bodo Torinci odpravili Triestince. To tem prej, ker bodo igrali favoriti z vrha razpredelnice doma, na lastnih igriščih in pred gledalci, ki bodo navijali za svoje ljubljence. Nekoliko težje bo za Benečane, ki bodo gostovali v Genovi in igrali proti Liguriji. Če pa upoštevamo, da je Venezia na tretjem mestu in Liguria na desetem, tedaj govori verjetnostni račun v prid Venezianom. Tako bo vrstni red moštev na čelu razpredelnice najbrž ostal tudi po 29. kolu isti.

S pričujoče razpredelnice vidimo, da je bila Roma dolej najuspešnejša. Odigrala je 28 tekem, zmagala 14 krat, remizirala 10 krat, izgubila 4 krat, zabilila 51 golov in jih epustila 21. Po vsem tem vodi z 38 točkami.

Podroben obračun vseh šestnajstih moštev je tale:

Roma	28	14	10	4	51	21	38
Torino	28	15	7	6	57	37	
Venezia	28	14	8	6	38	23	36
Lazio	28	12	9	7	51	36	33
Genova	28	11	11	6	47	33	33
Juventus	28	12	7	9	45	36	31
Triestina	28	8	13	7	29	29	29
Bologna	28	12	4	12	47	33	28
Milano	28	10	6	12	51	49	26
Liguria	28	9	7	12	38	54	25
Ambrosiana	28	7	10	11	28	44	24
Fiorentina	28	9	5	14	46	47	23
Atalanta	28	8	7	13	32	44	23
Livorno	28	8	6	14	33	55	22
Napoli	28	7	7	14	28	47	21
Modena	28	6	7	15	21	54	19

Franjo Glazer, ki je užival sloves najboljšega hrvatskega nogometnega vratarja, je sedaj, ko je dobil enoletno zabrano igranja, prešel med rokometaste. Vpisal se je v SK Meteor, kjer igra isto vlogo, namreč vlogo vratarja. Razen tega pa je Glazer tudi amaterski trener rokometastev tega kluba.

Med dunajskimi železničarji je precej izvrstnih atletov, kakor sodimo po izidih njihovega tekmovanja. Odlikovala sta se zlasti Hissbach in Wotapek v metih. Prvi je pogljal kopje 57,10 m daleč, Wotapek pa je dosegel v metu diska 45,41 m.

MISEK

68

detektiv

Misek se je pobral in se počasi vračal v svoj urad, kamor je kmalu za njim prišel tudi Kužek. Ta je na vsak način hotel, da se spravi na lov na ponarejevalce denarja, a Misek je zahteval, da se mora najprej pojasniti zadeva z lasmi in jopicami.

»Vsi v mestu se grohotajo na najin račun!« je vzkliknil. »Pa ni nikogar, ki bi nama pomagal. Toda — bomo že videli!«

Kužek je odprl omaro s preoblekami in je iskal tako obleko, da bi ga v njej nihče ne mogel spoznati. Misek je dejal: »Oba bova zasledovala tatove las in ne bova odnehala prej, preden ju ne dobiva v roke!«

»Tako je!« mu je pritrdil Kužek in se je preoblekel v staro gospo. »Zdaj pojdem na cesto in si ogledam vse tujce. Eden od njih bo brez dvoma tat, ki krade lase!«

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in uraznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 19.31

Zabavna filmska komedija mladih ljubavnih scen in ljubosumnosti

HIŠA GREHA

Assia Noris, Amedeo Nazzari, Umberto Melnati, Alida Valli

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Preprosljiva ljubzenska drama

PIA TOLOMEJSKA

Carlo Tamberlani — Germana Paolieri — Nino Crisman — Lauro Gazzolo

KINO MATICA - TEL. 22-41

Čudna pota ljubezni prikazuje film

ČE BI BIL POŠTEN ...

V gl. vlogah: Vittorio de Sica, Maria Mercader itd.

KINO UNION - TEL. 22-21

Zorman:

Bratca izpod Zaplate

Aleš vstane izza mize, odloži pero, se pretegne in globoko dihne. Skoraj se mu je že kri ustavila po žilah od dolgega sedenja in nape-tega premišljevanja. Z matematično nalogo se je onegaval. Presneto je zasoljena. Sicer imajo matematiko šele v soboto, pa je nalogo kljub temu naredil že danes, v četrtek. Saj taka reč ni nikoli prekmalu. Če pa odlašaj, je brz pre-pozno. Aleš ve! Iz lastne skušnje —

»Enajst je že,« se začudi, ko pogleda na uro. Ura pa res ni h kolu privezana. In mate-matika se vleče. Tistih x-ov noče biti konec. Zdaj so na drugo, pa spet na tretjo, nazadnje pa pride, da je $x^2 = x^3$. Ubogi študent mora seveda znova začeti. Ure pa zraven teko v pre-tektlost. V preteklost, ki je ne bo več...

Še enkrat pogleda nalogo. Zdi se mu, da bo prav, ker se tako lepo izide. Zvezek zapre in pripravi knjige za jutri.

»Mihca pa nočoj dolgo ni. Le kaj počne, sprašuje samega sebe, pa se na peti obrne in pripravi posteljo, da bosta šla kar brz spat, ko pride. V postelji bo za bratca, zase pripravlja na skrinji.

»Ko bi me mama videla,« mu vstane misel. Da, ko bi ga mama videla... Kaj bi dal-kaj vse naredil, bi kaj nočoj ali jutri lahko govoril z njo. Pa ne more. Je prenerodna pot do nje... Na končnico postelje se nasloni, roke prekriža na prsih, oči povesi. Pa se mu zdi, da vidi pred seboj domačo hišo. Slamnata streha, na njej se proti vrhu tako čudno oži kot Zaplata tam za-daj za njo. In za Hudičkov boršt z Zaplate na stehi cela ruša vranjeka. »Če po ušesih trga, vranjek najbolj pomaga,« se zdi Alešu,

Mali oglasi

Kupimo

Izrabite priliko

prinesite vse vrste stare vreče, krojaške in šiviljske odrezke ter vse stare cunje, ki vam najvišje plača: Grebene Alojzij, Sv. Petra cesta 33, telefon 34-26. k

Berite

Slovenca

in oglašujte v njem!

Živali

Zajci mladiči

Weisnerjevi srebrci in beli orjaki, ugodno napro-daj. Rebolj Ivan, Mestni log, nova kolonija, 25. hi-sica.

Prodamo

Brinje in fige

za žganjekuho ima stalno na zalogi po najnižji ce-ni tvrdka: Ivan Jelačin, Ljubljana, Askerčeva uli-ca št. 1.

Pisalni stroj

amerikanski in nemški, skoro nov, proda »Tor-pedo«, Miklošičeva c. 18.

ZAHVALA.

Za številne izraze sožalja in iskrenega sočustvo-vanja, ki smo jih sprejeli ob nenadni in nepriča-kovani izgubi našega predragega

VIKTORJA ROJICA

SLOVENSKEGA AKADEMIKA

se vsem prav iskreno zahvaljujemo. Posebno pa čutimo dolžnost, da se zahvalimo pred. g. gen. vikarju Ign. Nadrahu, čč. duhov-sčini, starešinstvu, številnim tovaršem našega dragega pokoli-nika in vsem, ki so ga skupno z njegovim velikim učiteljem in dobrotnikom prof. dr. Ehrlichom spremlili na njegovi zadnji poti. Prosim, naj jim pravišni Bog, najvišji plačnik dobrih del, to poplača.

Zalujoci: Ivan in Frančiška Rojci, starši; p. Ivan D. J. Milan, Viktorji, bratje; Veronika, Ivanka, Ljiljina, Aida, Fani, sestre; Vida roj. Budihna, svakinja; Darinka, nečakinja; p. Angel Budihna D. J., Lovro Budihna, bratranca; S. Edezijsa Kralj, sestrična in ostalo sorodstvo.

da sliši mater. — »Pomaga trgati,« ponagaja oče. — »Naj bo pa po tvoje,« se obrne mati spet pred peč in seže z burklami po lonec. »Jest!«

Aleš strese z glavo, kot bi hotel pregnati misli iz nje. Pa ne gredo. Saj jih ima rad, misli na dom. Odganja jih le, ker ga delajo tako otožnega. A nočoj ne gredo.

Aleš vidi očeta, ki še pri luči tolče in zbija po podplatih, zraven se trudi mati, da bi s krpo zakrila tuknjo na rokavu Jančkovega suknjiča; za pečko smrči Mirko... Aleš se kar na hitro požene spet k mizi, odpre miznico in potegne iz nje fotografije. Pred dobrim letom so se fo-tografirali. Domači vsi skupaj. Aleš jih gleda: atej, mama, oča, Mirko, Micka, Janček, Ceta, Francka. Aleš, Mihce. In potem privleče iz miznice še zadnje pismo od doma. Bere, kar je napisala mama.

Najprej vaj usi prau lepo pozdravljamo pismo smo dobil in smo ga bli zlo vesel kože tako dolgo nista nič pisala. Zlo smo vesel da vama nične manka karje tapotreb nega pa dasta zdrava. Hvala Bogu tudi mi smo zdrav in nič hudega ni saj našim telesam ne samo naše duše so žalostne kot bible bovine tako daleč imamo do Jezusa le redkokdaj moremo k Maš pa k Obhajil o osta nita vedva zmeraj z Bogom perjavla pa velikat pejta tud v de-lovniki k Maš pa k Obhajil poj bo vse prou pa vse dobar. molimo velik molimo drug za druga pa deb tud naš ljudje usi Jezusa lubil pa Mater Božjo saj brez Boga namormo neč najbolj Bomo vesel čebo sta z Bogom prjavla ostava navesta kako jeblozadenč men hudo sem bla u Cerkv Rožni Venec eem moliva pavekava sem zra ven Več na luč nič ne go ri...

Aleš ne more naprej. Po pisavi ve, da je

imela mati solze v očeh, ko je pisala. Tudi nje-mu silijo solze v oči. Odloži pismo. Na stol se zgrudi. Oči upre na križ. Mati ga jima je dala na pot. Kadar je kdo domačih umrl, so mu tale križ dali v roke. Zdaj pa ga imata Aleš in Mi-hec s seboj; tako blizu pa tako daleč od doma.

Aleš začne moliti. Pa izgovarja le sveta imena. Kot bi klical na pomoč. Z mislimi je ves v domači cerkvi. Spominja se, kako je še otrok klečal pred velikim oltarjem in strmel v ministrante v rdečih krilih. Ko je postal sam ministrant, si je zaželel, da bi študiral za gospoda. Oče je bil tudi za to. Mama pa še naj-bolj. Stanoval je doma in peš hodil v mesto na gimnazijo. Vsak dan eno uro tja, eno uro nazaj. Dve leti sam, tretje leto se mu je pridružil še Mihce. Pet let je tako hodil — no, zadnja leta sta se z Mihcem večinoma na kolesu vozila. Potem sta se morala preseliti v Ljubljano. Pri neki svoji znanki jima je mama izprosila po-ceni stanovanje, hrane si iščeta v mestu, de-narja so jima dali od doma, kolikor so zmogli, zdaj dobivata nekaj podpore, večino pa si mo-rata zaslužiti. Gospod Gorjanc, ki ima v pri-tiličju trgovino in v prvem nadstropju stanova-nje, jima še največ pomaga. Zmeraj mu je tre-ba kaj tipkati. A zato tudi zmeraj kaj da. Prej je tipkal Aleš. Zdaj pa je Aleš vendarle staknil instruktijo. Zato hodi tipkat zdaj Mihce. Kar dobro mu že gre. Le nočoj ga pa čudno dolgo ni nazaj. In jutri je prvi petek. Treba bo zgo-daj iz postelje. Za prve petke jima je mama še posebej naročila.

»Pol noči!« Aleš vstane, tiho odpre vrata in po prstih odide skozi kuhinjo in vežo gospodi-njinega stanovanja na stopnišče in v prvo nad-stropje. Toliko da pozvoni, zasliši Mihca: »Naj-brž je Aleš.«

(Dalje.)